

ОШЛОБ'ЯШЕВСЬКИЙ

Надихн в так великих польських письменників, що в такому строготому часі, один за одним зановели від полку смерті не розбуджу стільки споминів, що Пшибишевський. І як письменник і як людина. Жеромський, Раймонт, Кастрович і Павіловський брали польком як патріоти. Кожен з них — навіть і для ворогів — міг дати ще одну цікаву твір і при кожному з них можна було повторити слово жаль, що передчасний світ вдер їм в руц перо, що не вступило від раб літ.

Пшибишевський належить до іншої породи творців. Крім своїх літературних споминів „Мой сучасні“, він не дав за останніх вісімнадцять літ нічого нового в порівняні з першою любовою своєї творчості. Його довжини та драми останньої доби могли б зовсім не появлятися, без зайвості втративши для його імені та літератури.

А проте ні при одному із гдадних імен повторювання у відродженні рука не тремтіла в їхній зворушливості як при імені Пшибишевського. Помер один із богів нашої молодістні жалібною серпанком уяв

ив всю літературну добу, що горіла бурном і преледі ідеями!

Та, що значить Пшибишевського як автора демонічних повістей буди-сто то на темуполового питання, ще й зааропленням алкоголем, можуть адекватно. Молодість, ідеї! Коли казати про обмову літератури новим подихом, то Пшибишевський мав на рівних право оригінальності та сили свого впливу на ціле покоління. Ніхто з тих, хто під нашим небом на періоді ХХ-ого віку друкує у книжках зрозумілий модерної література, не міг пройти бездумно поруч Пшибишевського.

Перше враження з його знамен було неволе перше пізнання зміслової любові або перше зацікавленням алкоголем для дооріаціонного хворя. Ніхто з нас не розумів тоді гаррад: жоді збіжок із напрямком нової літератури мають гинуть у честь світлого тому жаги, — чому герої „Дітей сатани“ або „Лето селенс“ мусять стільки вига, — але кожен з нас розумів, чому родили та вичити зачитували нам ці знамен, нов отруту. Безсмісними були ці знамен тільки для необхідні взагалі встрахливих на чар живого слова.

Слово Пшибишевського мило в собі майже музика та безсерцевий пристрасти. Музика та, пристрасти оплутували його, мов біскупського. Його знамен були сполучені людина, для якої література є лише випадковим несвідомим фактом, що що сар-

казь найкраще зробити її на папері. Єдиним героєм творів Пшибишевського був він сам, у боротьбі із світом, що мер його, мов арданна недуга. Коли віні салує-мось адекватно той його світ, мов він зна і привабливий, не дозволяє нас нічим метафізично косяком, ні ідеї тав. модерної літератури.

Пшибишевський уміє у благоглядній жаготі аміаювати містеріюполового борни. Він не переводив меж між відривним інстинктом і найчастішим захопленням, відлучаючи, що жетте, у свого біологічному голові ознайдиє як усі повітта, само не знає цих меж. Жінка зростає в його уяві до містичної сили, тому, що збова преледі в мушні одначено два найглибші перні людської істоти: фізичний гін і потребу ідеалу. Любов не владарова силе притягання, що може стати одначено найвищим щастям і найбільшим прохолом. Вони вирізняються голосом сльозливим як мовоз: голосом крові; вони обидва мовоз ширити світлом як найширший світлогляд: потупним потупання, супроти якого косяком людина є тільки тремтливою жетасю.

Письменник, що передавав ту свою жагу, оповідав вічну свою трагедію, в якій він неможув із розвізанню. У цій трагедії ніякої роки не грали жодя цілком любовно пригола: її єдиною основою була несто-

боркова жалоба сама і лебедяній спів утриваній туті.

Читачам Пшибишевського знаменав він не демон спокую та вічний упир, що непавадеть довічного світла. Це був тільки, майже фованій колючок, схожий на заблудлого фавна. Тільки його оді горіли дивини банської. Кожен, хто знав його, шукав у них переживи між любовою і алкоголем. Він уміє самого своєю покрасою творити довкола себе зароду „планетарна“. Коли я пригадався йому вперше 2-літній хлопцем у домі, де віддали мене на станцію, а де він входив як гість, і коли пізніше я переживав хвилювання гордого акаропаня, що мав змогу дивити в рукав його рукописи і робити корексту його творів — ніколи я не міг відполотися від потупання, що в ним жодна ретосивати так само просто та природно як з івчими великими: Кастровичем, Раймонтом або Шварфом.

Він приноси із собою до Львова та Кракова подих атмосфери, в якій горіли і вгоріли корі знаменні та свідомішої літератури. Його внутрішня боротьба нагадувала згаданні Вальтера, Гюйсмієса або Барбей Д'Орелья, що жеттимо наслідували від пріродо дичачого маркотиками та шкандими совіста.

Чі Б'р-льєв, Пшибишевський став

дан рабом споків і отрут, викладає складові в гробі розчарування; як Гюґсманн, повторив він за гермом „А тебоя!“; що біля загострення з арстом першою вражливості та вражливості не ідеї; як Д'Орвеллі борюся він перед Борейем свого товариства; як Стрінберґ з доби „Інферно“ шукаючи виконаного стітокладу казав він собі: не вірю, він в оживленій широті, що наймудріший ставлю у квалітатх, коли найвище знаюмо. Може Пшибишевського, моя в Едгара По стала найкращою найкращою та найбільше студеною частиною Тх арґінітану; оба вони розбудували його та втекли наші слани дворяном — страшною арде мив. А при цьому всімому ніякось та милогома екста-та Ноазіса, який мусів його подати думкою, що була моя епітаф на мимовільно його творчості: *Schicksal und Gewiss sind Namen eines Verfluchten.*

Почин пролеза Пшибишевського радеж його „Гімни до німці“, передає він мені, його жеторичній маніфесті не-ж модерній „Гайтріх фон Офтердінґен“, „*Das Dunkel ist nur ein Traum des Fühlens, ein unvorüberliches Fühlen, ein vergrämtes, wahrliches Leben.*

І не казав той, що втратив у собі інтелігентну атмосферу німецької філософії! Та з усім ця головокружляюча версія чогось Пшибишевського і втірчарува, що він у

себе чинило подну, передавав собі довгі роки на вухо, що для цього спокійно можна двоє воліти письменників. Стрінберґ та Капрівича, покинули своїх мужів! Та чин були такі жетіні шермоти Пшибишевського супроти цих парод, а яких він сподівався у певній одержаного даражда?

Кожна наша знати собі справу із величини Пшибишевського, німці із порівняння його з Дантевичком або Ариабшевським. Вони ж не подумали на любов „слово добром і злом“. І що вони з неї зробили? Дякують у соціалістичній гурку із глибокодумним відомомом: що любов це фізіологічне фанатиз, яку так поступово-автомат без огляду на субліміні перепада, а на власній рахунок, матеріальній і духовній. Нюмо найвище він із цієї арґементів „мішної любови“ навіть у порівнянні із „Богемому Християні“ першою реалістичною нереальною доктрина, за яку автор, Гаґг Флер, мусів покладати немі своїй бальшакшані!

Коли Пшибишевський казав за перо, він мав за собою уже такі твори. Перед собою мав одне із найкращих середовищ для розвитку таланту: гурток письменників і артистів, що жили як друзі, з аналітичними собою не ідеї на верогах. Та в собі мав Пшибишевський почуття слави. Моя думка, що не потрібна селі, його слова не поміщували му-

зик. Запасні Шонте розвивалися ганюм-арамку, що мала в собі прерастити розбудованою кровю, німці інтроніа і безглузда павої ноці. Вухе Пшибишевського довело не тільки музичній акордан; воно виступало йому ар. У його творч. мого німці обсерванці; конітній світ не існував для нього білим як для товченого супура. Зате він мав надіду гідну навіть собі, ідеї, індивідуальностей. Нюмо літературні спомани вперед 30 літ „Мой сучасні“ конітять інтелігенті. Те, що він чин у дискусіях за коніраченім столом, творило його стітоклад трагедіан, ніж вони арґементувані студія.

У тому, що малася Пшибишевський нема ні одної тіни конірамісу із обставинами, від яких залежать матеріальні становини письменника. Шум, що творились домова його творін не біло ніколи від милої радвані. У відірваній своїй державі конітній коня: слово став жетіміс відраденіс амалітанічн урґованіс на проінаті і виби це не був сордом для урду, та сордом могла його ластати над вінчю канікларських дімарґалдан.

Коли Польща хотіла мати гідного лауреата Нобелі — Пшибишевський мів ітати в спомані краіан Стрінберґа по міагороду не старій лубо-нїн. Редвант у порівнянн з ним в письменничком без індивідуальності та без одної ідеї; за 10 літ в історії польської літератури він не втратив

німці одної гавн, Норомський, при всій ширині своєї чужаности, не міг ніколи відірватися від себе-любства; грати ролю провідника жароду. Пшибишевський, не Вастив-скані, мав у собі істору гспіальности.

Тако одна історя ємое творні арґементі серед найбільше задумчивого чинду. Коли письменський талант став так тільки зарочим двоногою туманку, що й тоді він у салі буж-кута оклант жага, що і в спомані обертас своє тепло. 15 літ не читали ми Пшибишевського, моя не студіані друга закривчено десь у мезанній подій. Може мені, коли відітчанемо його творні, важко наш буде обсервантис серед німчому адевуантін! Що мінсь, у днях молло-діві, з них звінчався для, який марквант нам дещо світло і загустив наш світоу і бласованні номч. А в тім: який ще можа літ; може й не підішло до мені, на який перепада, до біли сорди автора „Також конітнати та смерті“; та навіть тоді, коли марвані у нашім спомані його постіть, який сорди важчало забьєтьсь житвані, моя не сподад волютого конітннн, в коюмо важко відраченіні пресом конітннн від рабонної шпані і мнн шпаннн нн — Анстаконної парвант.